

Rodiče za
inkluzi

Společné vzdělávání očima školského zákona

Mgr. Lenka Hečková

Mgr. Veronika Doležilová

Brno o inkluzi, 23. října 2018

B | R | N | O |

Divadlo
ALDENTE

Kdo jsme

- osvěta
- podpora dětí, rodičů, dalších aktérů
- posílení hlasu rodičů
- společné vzdělávání je prospěšné pro všechny
- náš tým

Rodiče za
inkluzi

Čím se zabýváme

Sdružujeme rodiče

Sdružujeme rodiče a další subjekty, kteří věří ve smyslnost, užitečnost a realnost společného vzdělávání. Věříme, že má nezastupitelnou roli v přípravě všech dětí na dospělý život.

Radíme rodičům

Radíme rodičům a pomáháme jim s řešením konkrétních problémů v praxi. Navštivte naši poradnu.

Pořádáme semináře

Pořádáme semináře pro pedagogické pracovníky, pracovníky školských poradenských zařízení, rodiče i širokou veřejnost. Pro všechny zájemce o toto téma.

Informujeme

Prostřednictvím informačních kampaní, tématicky zaměřených prezentací a seminářů informujeme jednotlivé aktéry o platném systému vzdělávání dětí s odlišnými vzdělávacími potřebami a zároveň vyvracíme mýty a omyly.

Rodiče za
inkluzi

Vydáváme stanoviska

Vydáváme, stanoviska, komentáře a vysvětlení k nedorozuměním, praktickým problémům a mýtům, které společné vzdělávání doprovázejí.

Sledujeme legislativu

Aktivně se zapojujeme do legislativního procesu. Účastníme se na novelizacích a připomínkování právních předpisů.

Publikujeme

Publikujeme články v odborných časopisech a médiích.

Komunikujeme s médii

Poskytujeme rozhovory, vyjádření a komentáře k tématu inkluze. Zapojujeme se do mediálních debat.

Členství ve spolku

- aliance -> spolek (2018)
- bezplatné a neveřejné
- mandát

Naše školství má úzký záběr

- relativně úzká norma
- děti s handicapem vs. všechny děti s potřebou podpory
- většina z nich v běžných školách (2005)
- tzv. inkluzivní novela (2016) – systém a financování
- inkluze je dnes téměř sprosté slovo

Obsah

- I. Podstata změn tzv. inkluzivní novely školského zákona
- II. Změny ve vztahu k podpůrným opatřením
- III. Systémové změny vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

I. Podstata změn tzv. inkluzivní novely školského zákona

1. Přehled základních změn
2. Co inkluzivní novela neobsahuje
3. Změna právního režimu
„speciálního“ školství

I. 1 Přehled hlavních změn inkluzivní novely

od 1. 1. 2005 do 31. 8. 2016

děti se posuzují **podle druhu odlišnosti** („školní“ zdr. p.)

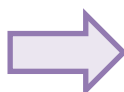
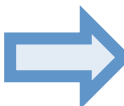
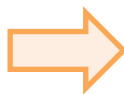
podpůrná opatření **NEJSOU** právním nárokem

u podpůrných opatření se **NEROZLIŠUJE** množství

výsledek práce ŠPZ (posudek) **NENÍ** rozhodnutím

proti zprávě se **NELZE** odvolat

školám se financuje **ČÁSTEČNĚ JEN** „školní“ zdrav. postižení

od 1. 9. 2016

děti se posuzují **podle POTŘEBNÉ** podpory

podpůrná opatření **JSOU** právním nárokem

podpůrné opatření **SE DĚLÍ** do 5 stupňů dle množství

výsledek práce ŠPZ (doporučení) **JE** rozhodnutím

proti rozhodnutí se **LZE** odvolat (revize)

Školám se financují PO **BEZ ROZDÍLU** potřeby

I. 2 Co inkluzivní novela neobsahuje

← nezavádí spádovost ZŠ

← nezavádí povinnost spád. ZŠ přijímat “spádové” děti

← nezavádí souhlas ZZ se vzděláváním v ZŠSp

← neruší tzv. ZŠ praktické

← neruší přílohu LMP k RVP ZV

→ školské obvody a spádovost existují „od nepaměti“

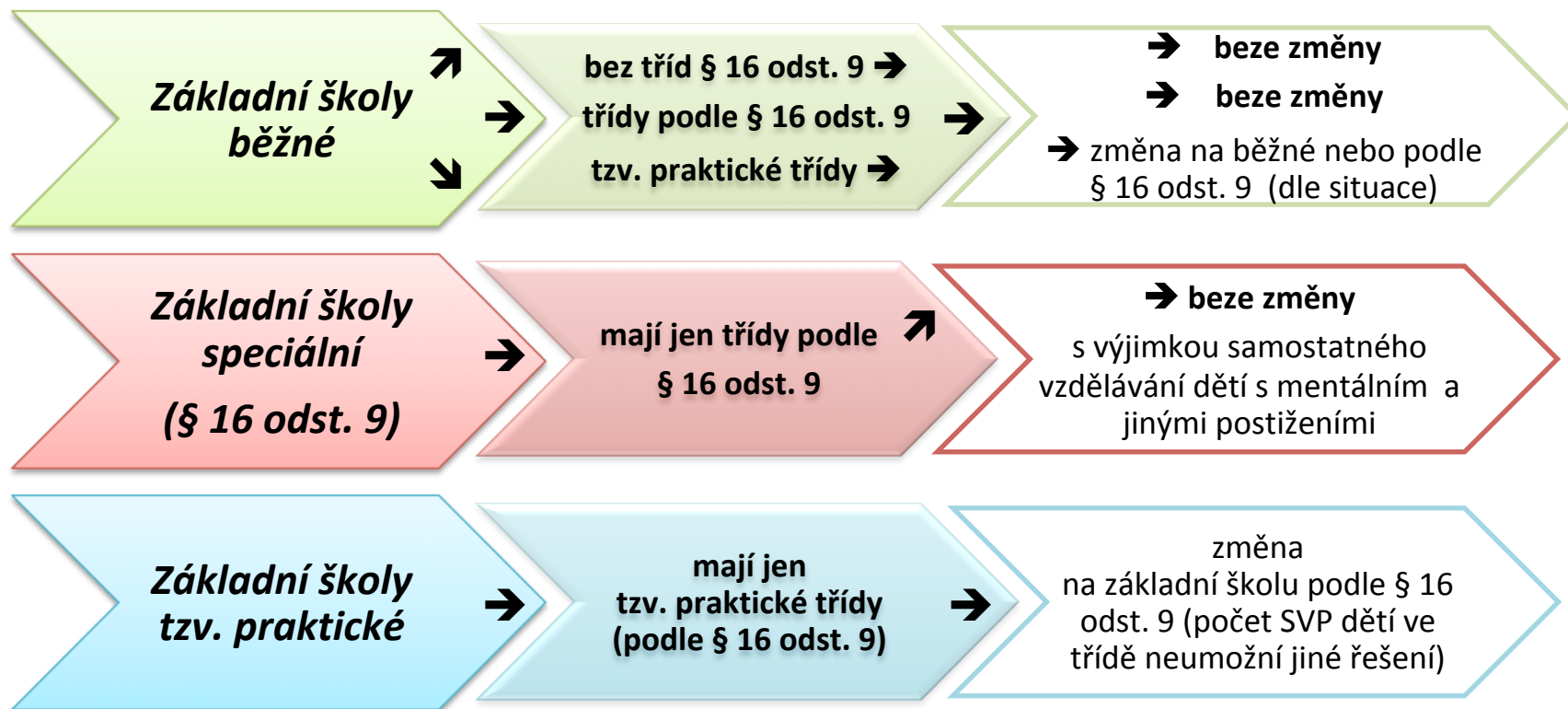
→ povinnost přijmout “spádové” děti existuje „od nepaměti“

→ formální souhlas ZZ existuje “od nepaměti”

→ změna zřizovací listiny nejčastěji na ZŠ speciální

→ RVP není právní předpis, minimální výstupy zachovány

I. 3 Změna právního režimu „speciálního“ školství

II. Změny v podpůrných opatřeních

1. Nová definice dítěte se SVP
2. Změna právního charakteru PO (nárok)
3. Podpůrná opatření,
nebo organizační podpora?

II. 1.1 Nová definice dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami a MN dětí

do 31. srpna 2016

*Dítě „se zdravotním
postižením a zdravotním
nebo sociálním
znevýhodněním“.*

od 1. září 2016

*Dítě, které „k naplnění svých
vzdělávacích možností nebo
k uplatnění nebo užívání svých
práv potřebuje poskytnutí
podpůrných opatření“.*

jen pro účely vyhlášky !

Především dítě,
jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně
při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností ...

*Neexistuje zmocnění definovat kategorie odlišností v prováděcím
právním předpise => používání definic ze školského zákona*

II. 1.2 Odborná (psychologická) definice mimořádného nadání

- mimořádně nadaný jedinec $\neq$ jedinec s $IQ \pm 130$
- k MN je potřebná „tvořivost“ a „angažovanost“
- mimořádné nadání jsou oprávněny prokazovat pouze PPP, (§ 2 vyhlášky č. 72/2005 Sb.) a kliničtí psychologové

II. 1.3 Nová definice speciálních vzdělávacích potřeb

do 31. srpna 2016

SVP = “školské” zdravotní postižení a znevýhodnění a sociální znevýhodnění

od 1. září 2016

SVP = zdravotní stav, kulturní prostředí, životní podmínky

- Nová terminologie = nedefinované pojmy („neurčité právní pojmy“)
- Novou terminologií nelze vykládat terminologií zrušenou:
  - × zdravotní stav ≠ („školské“) zdravotní postižení/znevýhodnění
  - × kulturní prostředí ≠ cizí státní občanství
  - × životní podmínky ≠ sociální znevýhodnění

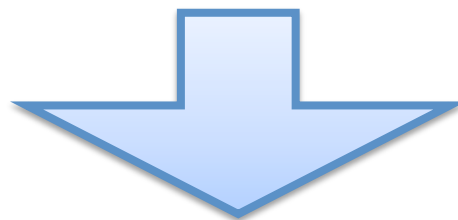
II. 1.4 Rizika a prevence nerespektování nové definice SVP

- ✗ za potřebné nejsou považovány děti, které nemají “školské” zdravotní postižení a sociální znevýhodnění
=> neposkytování podpory všem potřebným dětem
- ✗ odmítání uznání odlišných potřeb dětí s jazykovou bariérou a mimořádně nadaných děti z důvodu údajné dvojí právní úpravy (§ 17, 18 a 20 ŠZ neupravují otázku SVP ani PO)
- ✓ opuštění “zdravotnického” a “sociálního” kritéria
- ✓ zahrnutí dětí s jazykovou bariérou a dětí mimořádně nadaných
- ✓ **rozhodující je kritérium naplnění vzdělávacích možností a práv dětí**
- ✓ příklady odlišných potřeb obsahuje příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

II. 2.1 Změna právního charakteru podpůrných opatření

od 1. září 2016

Definice: PODPŮRNÉ OPATŘENÍ = NEZBYTNÁ ÚPRAVA

do 31. srpna 2016

→ právní definice neexistuje →

- ✓ PO jsou právním nárokem, ne možností
- ✓ PO přiznává ŠPZ v závislosti na potřebě dítěte (5 stupňů), ne na “školském zdravotním postižení”
- ✓ PO přiznaná ŠPZ nikdo jiný “neschvaluje”
- ✓ proti rozhodnutí mají rodiče, školy a instituce právo se odvolat
- ✓ PO ve 2. až 5. stupni financuje stát přes evidenci
- ✓ PO jsou školy povinny dítěti poskytovat, ne o nich rozhodovat
- ✓ PO má v celé ČR stejnou cenu (je dána právním předpisem)

II. 2.2 Asistent pedagoga – druhy, další asistence

1. Asistent pedagoga

= pedagogický pracovník podle zákona o pedagogických pracovnících (č. 563/2004 Sb.)

=> pracovní právní status pedagogického pracovníka

≠ kdokoli další s označením „asistent“

2. Přehled druhů asistenta pedagoga

✓ Podpůrné opatření

- k individuálně integrovanému dítěti
- ke 4 individuálně integrovaným dětem jako sdílený AP (slučitelnost potřeb dětí!)

✓ Organizační podpora – tzv. “třídní” asistent pedagoga

= podpora třídy, ve které se vzdělává 6 a více dětí od 2. stupně podpůrných opatření (§ 18 vyhl. č. 27/2016 Sb.)

✓ Asistent pedagoga ve škole/školském zařízení

2. Ostatní druhy asistence

Asistenti v projektech včetně tzv. šablon I, II

- nemusejí být pedagogickými pracovníky (viz „školní asistent“ podle šablon, jakékoli další projekty)
- pracovní právní postavení je dáno konkrétním projektem (kvalifikace, plat, velikost pracovního úvazku atd.)

Osobní asistent

= sociální služba podle zákona o sociálních službách (č. 108/2006 Sb.) pro osoby s přiznanou dávkou na péči

Asistující osoba

= osoba pomáhající osobě závislé na péči jiné osoby, která nemusí splňovat podmínky pro poskytování sociálních služeb podle zákona o sociálních službách (č. 108/2006 Sb.)

3. Asistent pedagoga = pedagogický pracovník

- ✦ pracovní smlouva (úvazek nad 20 hod týdně celkem), jinak i DPČ pracovní smlouva na dobu určitou, maximálně 3x, pak už jen na dobu neurčitou
- ✦ doba: určitá = **minimálně 12 měsíců**
- ✦ dělení pracovního úvazku na PPČ a NPČ (PPČ 20 až 40 hod týdně), ale PO: 10(1), 15,5(1,5), 20(2), 25,5(2,5), 30(3), 35,5(3,5) a 40(4) hod/týden
- ✦ platové ohodnocení:
  - AP jako PO: 8. nebo 5. PT „pomocný skupinový“ (vyhl. č. 27/2016 Sb., nařízení vlády č. 341/2017 Sb.)
  - AP ostatní 4. – 9. PT (nařízení vlády č. 222/2010 Sb. „katalog prací“)
- ✦ obsah smlouvy: místo (škola, jiné místo podle potřeb dítěte/jiného účelu), doba trvání a náplň práce

II. 2.3 Rizika a prevence nerespektování nového právního pojetí PO

- ✗ ŠPZ se obávají o potřebných PO rozhodnout v obavě o „neschválení“ (?) školou či KÚ/ MHMP
- ✗ nerespektování rozhodnutí ŠPZ o přiznaných PO je protizákonné (zásah do právního nároku dítěte)
- ✗ nepřiznání/neposkytnutí PO dětem s jazykovou bariérou a mimořádně nadaným dětem, přestože ŠZ počítá s PO i pro tyto dvě skupiny dětí

- ✓ o potřebě PO rozhodují ŠPZ (ne KÚ), školy jen v 1. stupni
- ✓ přiznání PO je rozhodnutím, přestože se nazývá „doporučení“
- ✓ **za PO nelze přiznat jiné opatření než podle § 16 ŠZ** (viz § 16 odst. 2 vs. § 41 „domácí“ vzdělávání, § 50 odst. 2 uvolnění z předmětu a § 25 denní forma vzdělávání při ZV)
- ✓ PO se přiznávají všem dětem s odlišnými vzdělávacími potřebami

II. 3.1 Rozdíl mezi podpůrným opatřením (PO) a organizační podporou (OP)

- ❖ OP není právním nárokem dítěte, o kterém rozhoduje ŠPZ
- ❖ OP není financována přímo ze státního rozpočtu jako povinný výdaj (forma např. rozvojových programů)
- ❖ OP určují jednotlivé vyhlášky:
  - snížený počet dětí ve třídě (mimo spádové školy)
  - asistent pedagoga “pro třídu” = ve třídě je více než 5 dětí se stupněm PO 2 až 5 a žádné nemá PO AP (§ 18 vyhl. č. 27/2016 Sb.)
  - možnost skupiny pro nadané (§ 9 vyhl. č. 48/2005 Sb.)

II. 3.2 Následky záměny PO za OP a dělení do stupňů dětí místo PO

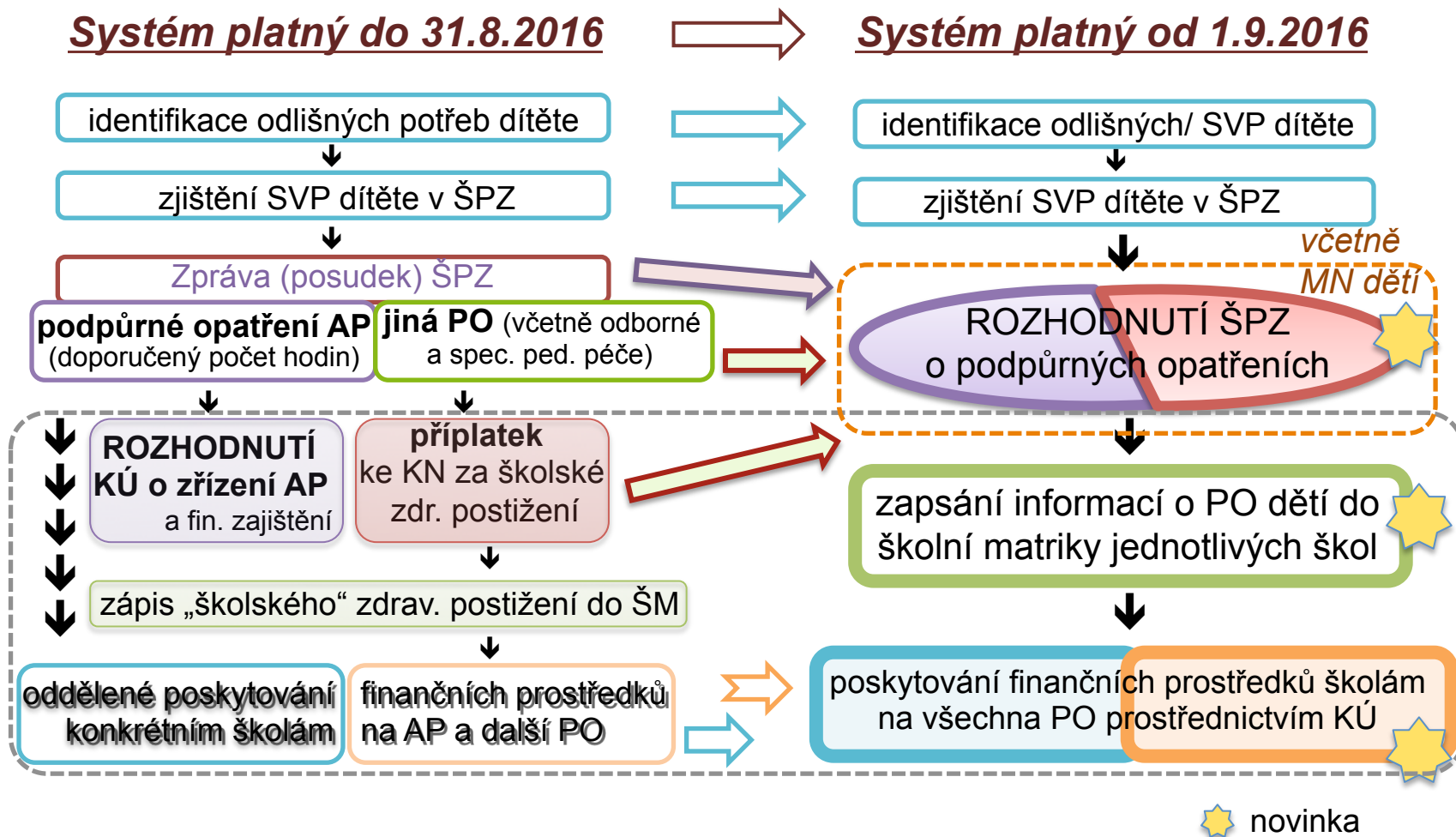
- ✗ paušalizace vzdělávacích potřeb dítěte podle nejvyššího stupně PO => nevhodné nastavení podpory dítěti (vs. viz doporučení ŠPZ – „převažující stupeň PO“)
- ✗ nemožnost vyhodnotit efektivitu individuálně nastavených PO
- ✗ záměna PO a organizační podpory (např. § 16 ŠZ, § 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb., § 4, 5 a 9 vyhlášky č. 48/2005 Sb.)

- ✓ trvat na spojení stupně podpory s PO, ne s dítětem (vs. formulář rozhodnutí “převažující stupeň PO”)
- ✓ nastavovat a poskytovat PO podle zjištěné potřeby, ne podle druhu znevýhodnění
- ✓ respektovat PO jako podporu konkrétnímu dítěti ne “kolektivní” podporu (redistribuce PO i dětem, o jejichž SVP nerozhodlo ŠPZ)

III. Změny v systému vzdělávání dětí se SVP

1. Rozhodování ŠPZ o přiznání PO
2. IVP podle § 16 odst. 2 a podle § 18 včetně podpory SVP a MN dětí do 31.8.2016 a po 1.9.2016
3. Vzdělávání dětí s podpůrným opatřením „úprava obsahu a výstupů ve vzdělání“

III. 1.1 Rozhodování ŠPZ o podpůrných opatřeních

III. 1.2 Mechanismus podpory MN dětí po 1.9.2016

POSTUP PODLE § 18

„Obtíže“ – bez PLPP, tj. bez PO

Nezjišťují se SVP dítěte, ani se **nerozhoduje o PO**, zkoumá se „intelekt“ a vhodnost akcelerace

Vyjádření PPP = **standardní poradenský posudek** (vyhl. č. 72/2005 Sb.) ne zjištění SVP a rozhodnutí o PO včetně IVP (vyhl. č. 27/2016 Sb.)

IVP rozhoduje ředitel školy na žádost ZZ podle § 18 ŠZ (s pouhým vyjádřením ŠPZ při akceleraci)

POSTUP PODLE § 16

„Obtíže“ => PLPP (1. st. PO)

Vyhodnocení PLPP = PO v 1. st. nebo identifikace SVP dítěte v PPP

Rozhodnutí PPP (nikoho jiného!) o SVP a nastavení PO ve škole (metody, organizace, hodnocení pomůcky, úprava obsahu a výstupů, personální PO) včetně zajištění financování

Nárok dítěte na poskytování PO přiznaných PPP včetně IVP podle § 16 ŠZ – **bez žádosti ZZ a povolení ředitelem školy!**

III. 1.3 Rizika nerespektování rozhodnutí ŠPZ a jejich prevence

- ✗ nerespektování rozhodnutí orgánu veřejné moci (revize je formalizovaný nesouhlas)
- ✗ Použití financí na jiný účel = rozpor v poskytnutí => vrácení dotace
- ✗ „schvalování“ PO dalšími institucemi - AP, tzv. investice (neschvaluje se pracovní místo AP, ale přijetí dotace školou na jeho plat – do 31.8.2018 !!!)

- ✓ zacházet s “doporučením” ŠPZ jako s rozhodnutím
- ✓ možnost změny „trojdohodou“ (návrh školy – IS rodiče se změnou PO ve stejném stupni – souhlas ŠPZ)
- ✓ zapsat do evidence všechna PO všech dětí se SVP
- ✓ využívat finance pouze pro PO konkrétního dítěte
- ✓ finance jsou státní dotací, možnost kontroly KÚ/MHMP, ČŠI i NKÚ

III. 1.4 Rozdíly mezi PLPP a IVP

PLPP

„soupis“ PO 1. stupně, které škola poskytuje při zjištění SVP

obsah: podpůrná opatření v 1. stupni

vzdělávání **probíhá podle** ŠVP

vypracovává škola a ZZ, pedagogické pracovníky s ním jen seznamuje (**bez zapojení ZZ a ŠPZ**)

vyhodnocení účinnosti nejpozději do 3 měsíců od zahájení poskytování

IVP od 2. stupně

komplexní vzdělávací plán – PO přiznané rozhodnutím ŠPZ

obsah: PO (skladba, druhy), úprava obsahu a rozvržení vzdělávání, metody a formy výuky, způsob hodnocení

vzdělávání **jen vychází** ze ŠVP

ve spolupráci se ZZ a ŠPZ vypracovává škola do 1 měsíce, seznamuje s ním PP školy

vyhodnocení účinnosti min 1x ročně ve spolupráci se ŠPZ

III. 2.1 Dva druhy IVP – § 16 a § 18 ŠZ

IVP podle § 16 = PO

- = PO, o kterém rozhodlo ŠPZ (nikdo jiný IVP neschvaluje!)
- = zákonný nárok bez požádání a povolení ředitele školy
- ? *žádost zákonných zástupců* (§ 3 odst. 1 vyhl. č. 27/2016 Sb.)

Na IVP má dítě nárok podle rozhodnutí ŠPZ o PO, tj. bez rozhodnutí ředitele školy

IVP podle § 18 ≠ PO

- ≠ PO jako rozhodnutí ŠPZ
- = ŠPZ se pouze vyjadřuje ke vhodnosti IVP pro dítě
- = rozhodnutí ředitele školy
- ✓ na žádost zákonných zástupců (§ 18 školského zákona)

Na IVP nemá dítě nárok, jde o rozhodnutí ředitele školy na žádost ZZ

III. 2.2 Důsledky nerozlišování dvou druhů individuálního vzdělávacího plánu

- ✗ Neposkytnutí PO dítěti se SVP podle rozhodnutí ŠPZ
- ✗ Neumožnění vzdělávání podle IVP, které je jako podpůrné opatření právním nárokem
- ✗ Zásah do právního nároku dítěte z důvodu tvrzené zdvojené právní úpravy

- ✓ Poskytovat IVP všem dětem, které mají rozhodnutí ŠPZ o přiznání IVP bez ohledu na příčinu SVP
- ✓ Skutečně rozhodovat o IVP podle § 18 ŠZ jen pro děti „sportující“ a „umělecky činné“ (pro školy nezávazné vyjádření se ŠPZ ke vhodnosti tohoto druhu IVP pro dítě)

III. 2.3 Postavení MN dětí a se SVP do 31.8.2016

- Poskytovat podporu **není** povinností škol, pouze jejich ochotou
- Poskytnutou podporu **nefinancuje** jednotně stát
- Financování podpory je **nejednotné** mezi kraji i školami

Vzdělávání MN dětí

- odlišné metody, postupy, formy
a prostředky vzdělávání
- další didaktické materiály
- jiná úprava organizace vzdělávání
- poradenské služby ŠPZ
- IVP (podle § 18 ŠZ)
- *personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání*

Vzdělávání dětí se SVP

- odlišné metody, postupy a formy výuky
- individuální podpora, pomůcky a další učebnice
- poradenské služby školy a ŠPZ
- IVP (podle § 18 ŠZ)
- *služby asistenta pedagoga*

III. 2.4 Postavení MN dětí a se SVP od 1.9. 2016

- rozhodující je **vzdělávací potenciál dítěte**, ne druh handicapu
- děti se **posuzují podle potřeby** – ne tzv. školského ZP, ZZ, SZ
- poskytovat podporu je **povinností škol**
- ŠPZ **rozhodují** o podpoře a rozhodnutí je **závazné**
- poskytnutou podporu **financuje** jednotně stát (tzv. NFN)
- financování podpory je **jednotné** ve všech krajích i školách

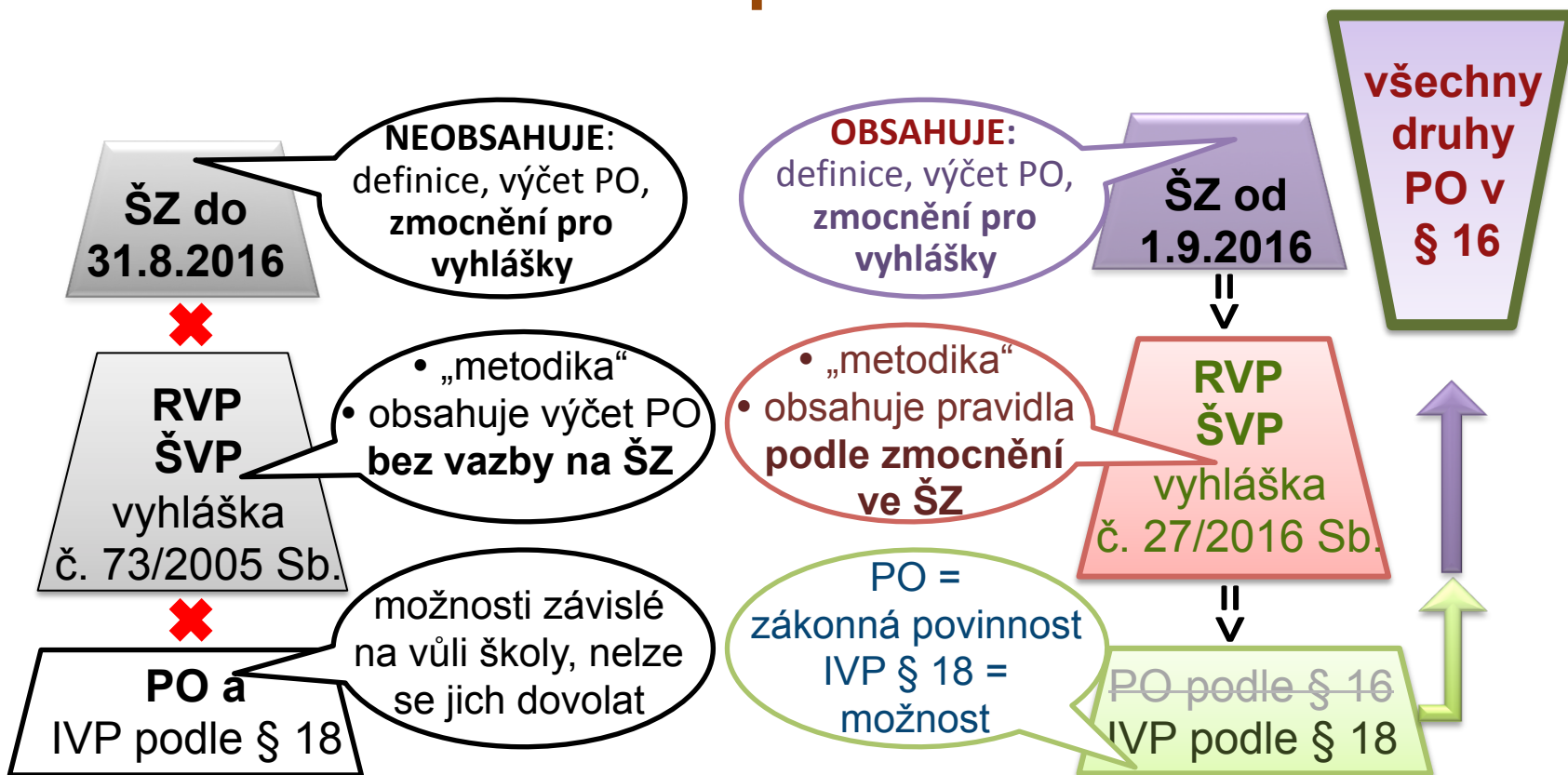
Příčina znevýhodnění
akcelerovaný vývoj (1. stupeň PO) a
mimořádné nadání (2. – 4. stupeň PO)
jsou jako příklady znevýhodnění
uvedené ve vyhlášce č. 27/2016 Sb.

*Vylučování z podpory, na kterou
mají právní nárok => tvrzený dvojitý
právní režim = IVP podle § 18 ŠZ?*

Příčina znevýhodnění
všechna znevýhodnění – „nedostatky“
jsou jako příklady znevýhodnění
uvedené ve vyhlášce č. 27/2016 Sb.

*Vylučování z podpory těch dětí,
které nemají ZP, ZZ, nebo SZ =
omezování právních nároků*

III. 3.1 Význam změny podpůrných opatření z možnosti na právní nárok

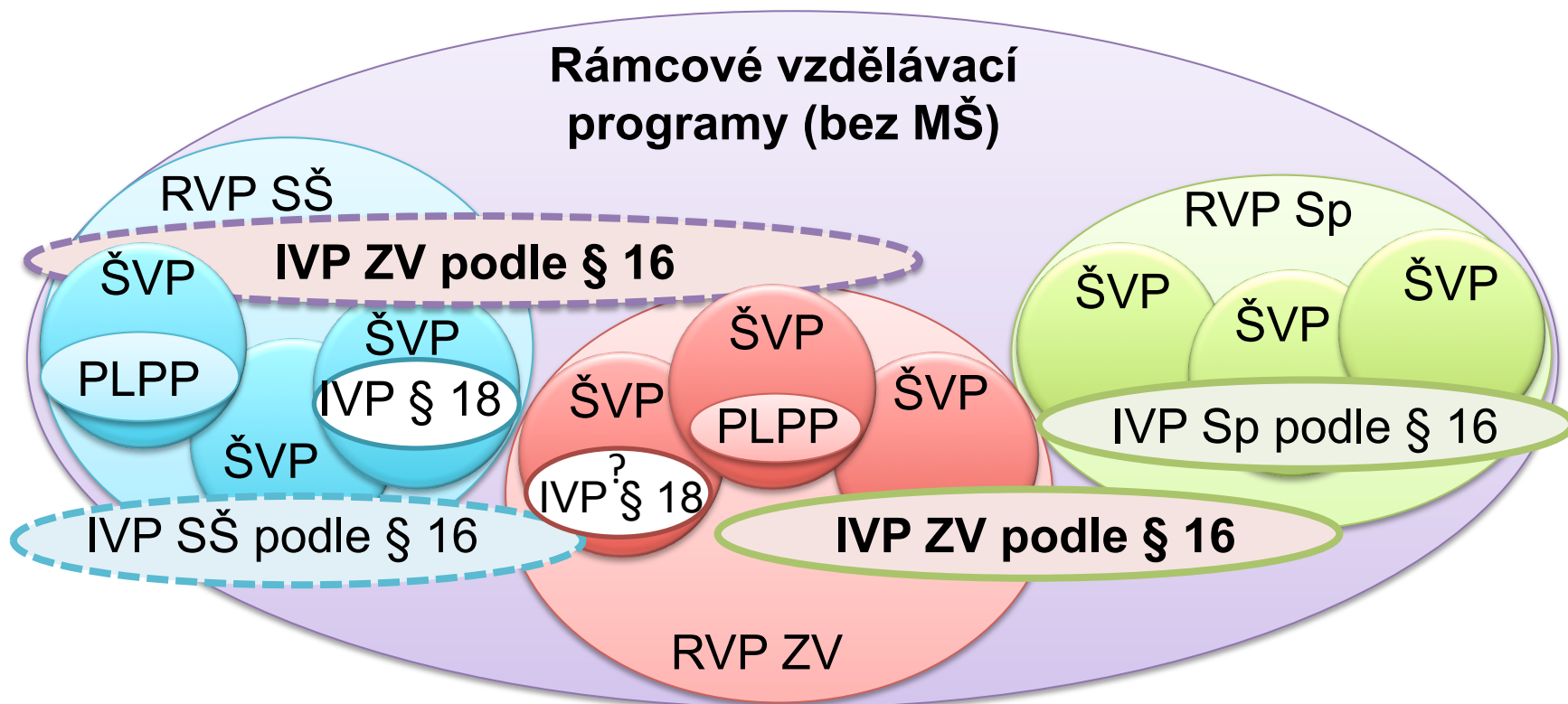

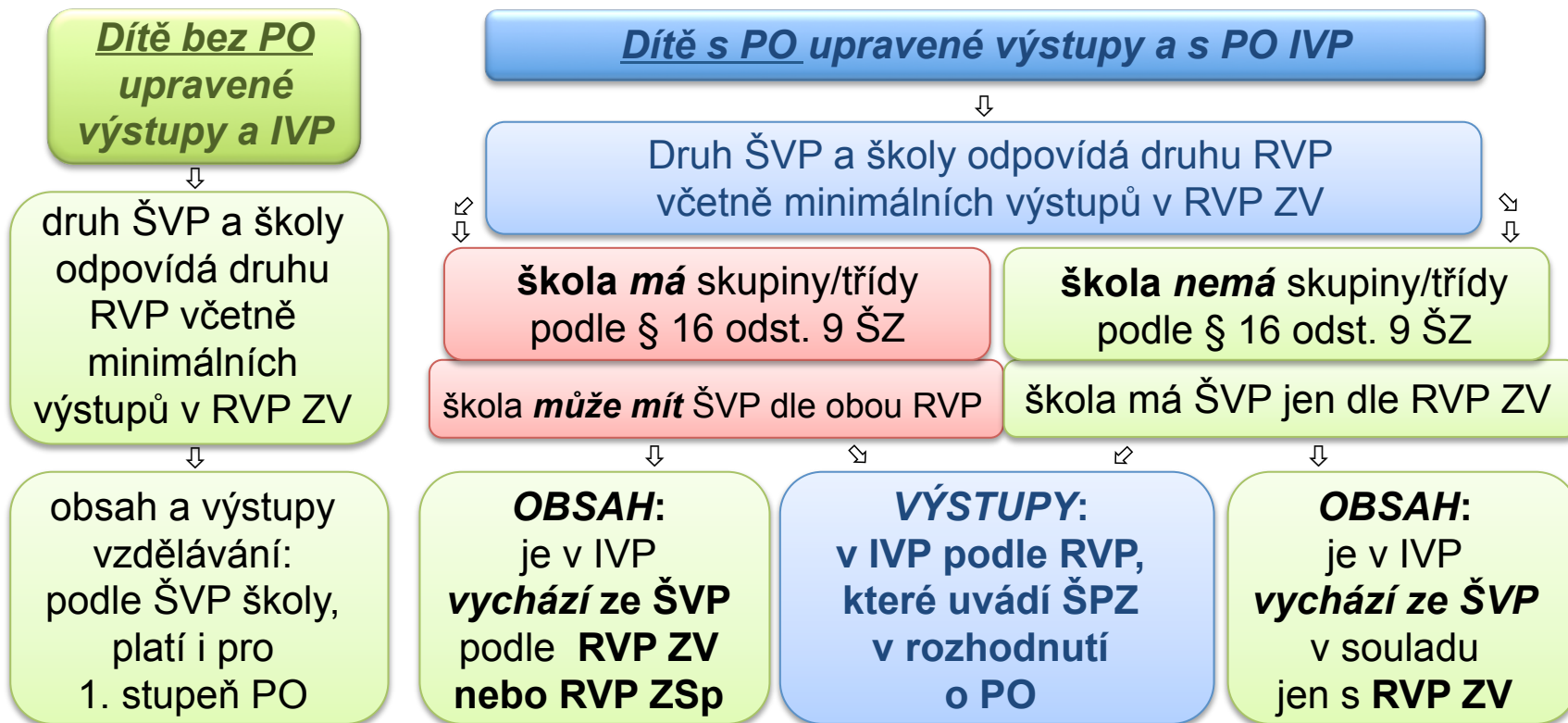
III. 3.2 Rozdílnost právní závaznosti právních nároků a RVP/ŠVP

Obecné výstupy vzdělávání podle RVP	Právní závaznost	Všechna PO (včetně úpravy obsahu a očekávaných výstupů)
metodika je vždy podřízená právním předpisům	<	Právní předpisy jsou základem dalšího, i metodik obecně
jednotlivá RVP (metodika) obsahují obecně výstupy	<	PO je právní nárok obsažený přímo ve školském zákoně (§ 16 odst. 2)
druh RVP určuje ŠVP (včetně výstupů), nikdy PO dětí	<	PO dítěti určuje - přiznává ŠPZ - závazným rozhodnutím
„upravené výstupy (obsah)“ nejsou v RVP/ŠVP	<	„upravené očekávané výstupy“ jsou jako PO obsažené v IVP (také PO)

III. 3.3 Nezávislost IVP jako PO na ŠVP/RVP a vzájemné vztahy provázanosti

III. 3.4 Vztah mezi ŠVP škol a podpůrnými opatřeními jednotlivých dětí

III. 3.5 Důsledky záměny speciálních vzdělávacích potřeb dětí a statusu škol

- ✗ školy vzdělávající děti s PO IVP a úprava obsahu a výstupů podle vzdělávacích programů potřebují mít zapsán v rejstříku škol obor základní škola speciální
- ✗ školy bez skupin/oddělení/tříd podle § 16 odst. 9 ŠZ uvádí, že nemohou vzdělávat děti s PO “úprava očekávaných výstupů” a IVP, protože pro ně nemají ŠVP (v závislosti na oboru vzdělání)

- ✓ IVP ani jiná PO dítěte nevyžadují další ŠVP školy, ani další obor vzdělání
- ✓ ani škola se třídami podle § 16 odst. 9 ŠZ nepotřebuje další ŠVP podle RVP Sp (viz RVP ZV)
- ✓ RVP ani ŠVP školy neurčují
  - druh školy pro vzdělávání dítěte se SVP
  - nárok dítěte mít jakékoli PO (“úprava výstupů a IVP)
- ✓ RVP ZV určuje pouze obecně obsah a výstupy

Rodiče za
inkluzi

Děkujeme za pozornost!

www.rodicezainkluzi.cz

<https://www.facebook.com/rodicezainkluzi/>

<https://www.facebook.com/groups/rodicezainkluzi/>

info@rodicezainkluzi.cz

poradna@rodicezainkluzi.cz

B | R | N | O |

Divadlo
ALDENTE

TÝDEN
PRO INKLUZI
2018